

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמא רנא' שע"י מרכז מוסדות קאמא רנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

גליון מוגדל - לדגל ימא דהילולא של מרנא הארז"ל - ה' אב

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

אוצר החיים

והנכם היום ככוכבי השמים לרב (א, י).

רצה לומר איתא בספרים הקדושים, ובפרט בשערי קדושה לרח"ו זלה"ה, שיש באדם רמ"ח אברים כנגד רמ"ח מצות, ושס"ה גידים כנגד שס"ה לא תעשה, וכל מי שעושה מצוה בשלמות השייך לאבר הפרטי שלו, אזי על האבר הזה שורה שם הוי"ה ברוך הוא. וכן הוא הדין בגידיו, אם שומר אדם בר ישראל עצמו, מלעבור איהו עבירה השייך לגיד הפרטי שלו, אזי שורה גם כן שם הוי"ה ברוך הוא. וזהו בפרטות של כל מצוה ומצוה, ובפרטות של כל אבר ואבר. הוא הדין בכללות המצות וכלל אבריו של אדם, אם עושה האדם הזה הרבה מצות, אזי מתקן הרבה אברים שלו, עד שנמצא מי שמקיים כל רמ"ח מצות הוא בשלמות גדול.

וכן השומר עצמו מלעבור אפילו על עבירה אחת, אזי האיש הזה הוא איש קדוש יאמר לו, והוא אדם שלם שלא חסר לו אפילו אבר אחד. נמצא שזהו שאמר הכתוב 'ה' אלהיכם הרבה נמצא אתכם' כלומר ששם הוי"ה ברוך הוא שהוא אלהינו, 'הרבה' על אברי גופו שלנו. וזהו 'והנכם היום ככוכבי השמים לרוב' רצה לומר אם תעשון כך ששם הוי"ה ברוך הוא 'הרבה עליכם' על אבריכם, אזי 'והנכם היום ככוכבי השמים', כלומר כדאיאתא בעץ חיים (שער כ"ז פ"א), שכל בני ישראל יש להם לתקן ניצוצין כל ימי חייו, וכמה שיש לאדם לתקן כך מספר ימים יש לאדם הזה לחיות בעולם הזה, והיום שעשה מצות אזי מתקן ניצוץ אחד מיום הזה, והיום שלא עשה שום מצוה אזי חסר לאדם הזה ימים. וכשבא לאחר מאה שנה לעולם העליון אזי בא הוא בימים מועטים.

וזהו מה שכתוב על אברהם אבינו ע"ה. 'זאברהם זקן בא בימים' (בראשית א, כד), וכן בדרך המלך ע"ה 'והמלך זקן דוד בא בימים' (מלכים א, א). כלומר שבאים לאחר פטירתם לעולם העליון בשלמות כל עם הימים שהיו חיים בעולם הזה, ולא נחסר להם אפילו יום אחד.

נמצא שזהו שאמר הכתוב אם תקיימו הרישא נמצא 'הוי"ה אלהיכם הרבה אתכם' על אבריכם כנ"ל, ואז 'והנכם היום שנתרבה לכם ימים רבים גם כן, 'ככוכבי השמים' שהם ניצוצין קדישיין. 'לרב' העולה ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שגם כל ד' עולמות אבי"ע, שהנפש הזה בא אחר פטירתו עם כל חלקי נשמתו לכל ד' עולמות אבי"ע והבן.

רפאים יחשבו אף הם כענקים והמאבים יקראו להם אמים (ב, יא).

שמעתי מאת הצדיק ר' זאב וואלף בן הקדוש המגיד ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב, רפאים הם הצדיקים רופאי נפשות, יחשבו אף הם, אף וכעס שלהם, יחשב 'כענקים', כמה דאת אמר (דברים טו, יד) 'הענק תעניק לו', שהצדיקים על ידי כעס שלהם לשם שמים ממתיקין כל הדינים ונמשך שפע וברכות, 'והמאבים' שאין להם מוח בקדקדם 'יקראו להם אמים' כעסנים שאין להם מוח להבין שכל דברי הצדיק עושה רשימות גדולות להמתיק כל הדינים, עכד"ק שאמר בהיותו במרחץ סמוך לעירונו, והייתי אצלו עם אבי [רביה"ק ר' אלכסנדר סענדר] זצ"ל על שבת קודש דברים. (היכל הברכה דף טו ע"ב)

לדגל הילולת הארז"ל | כמה מצוות זוכים לקיים - על ידי לימוד כתבי הארז"ק?

מן התורה על ידי לימוד תורת הסוד. ותחילה נוקט שהוא מצות עשה של 'ידיעת ה' (נתיב מצותיך, נתיב היחוד שביל ד' אות א').

בנוסף למצות 'ידיעת ה' קובע רבינו בספרו **נתיב מצותיך** (נתיב היחוד שביל ב' אות ג') שהעוסק בתורת הסוד זוכה לקיים עוד חמש מצוות מדאורייתא. הראשונה - היא חיוב מצות עשה '**לדבקה בו**', וכמבואר לעיל שבדורינו אי אפשר להתדבק בהש"ת אלא על ידי לימוד סודות התורה. מלבד זאת מקיים גם מצוות עשה של '**אמונה**' שנצטוונו להאמין שיש אלוה מצוי, וכאשר מתעסק בעניינים אלוקיים הוא מקיים מצוה זו בכל דיבור ודיבור. ועוד זאת הוא מקיים שתי מצוות, מצות '**אהבה**' ומצות '**יראה**', בנוסף למצות '**יחוד ה'**' על ידי עסק היחודים שיש בתורת הסוד.

על דרך זה חזר רבינו ומדגיש את מצות '**יחוד ה'**' שמקיימים על ידי העסק בספר הזוהר וכתבי הארז"ל, וכמו שכתב **בזר זהב** (סי' ג' ס"א): מצות עשה לייחד שמו הגדול, לידע שהוא אחד יחיד ומיוחד, והוא מצוה הנוגה בכל רגע ותלויה במחשבה ובלב.

ובכלל זה לעסוק בדברי הזוהר ובכתבי מרן המדברים בשורש יחודו אמיתי.

עוד זאת מובא בשם **האר"י הק'** שישנו חיוב על כל אחד ואחד מן ישראל ללמוד את כל התורה ותרי"ג המצוות בארבעת הדרכים - **פשוט רמז דרוש סוד**, כל אחד לפי מה שיש בכוחו ושורש נשמתו, ומי שלא השלים ידיעתו באחד מחלקי הפרד"ס יצטרך לבוא שוב בגלגול עד שישלימו.

רבינו מביא גם חיוב זה **זוהר חי** (על זוה"ק במדבר ר"ג), והוא מבאר שעל יסוד זה חיבר את ספרו '**אוצר החיים**' על תרי"ג מצוות, בו מבוארים כל המצוות עפ"י דרך הפרד"ס, והעוסק בו יזכה להשלים את לבושי הנשמה, ולא יצטרך לבוא בגלגול על כך:

טעם נוסף לחיוב לימוד פנימיות התורה כותב רבינו **מהרצ"ה מזידיטשוב** (סור מרע ועשה טוב פ"ב אות ד-ה'), לפי שעיקר העסק בעניני העולם הזה הגשמיים צריך להיות מתוך יחודים, שבכל ענין יידע איך 'לעשות בתחתון ולרמוז בעליון', ועסק היחודים אינו אפשרי בלא הקדמת לימוד פנימיות התורה.

אחד מן הדברים המעכבים את האדם מלימוד פנימיות התורה, הוא כאשר האדם ממלא כריסו בש"ס ופוסקים, ומרגיש שובע בנפשו וסובר שאינו צריך להוסיף ולהגות אף בסתרי התורה.

אך רבינו בספרו **נוצר חסד** (אבות פ"ד מ"א) מעתיק את דברי 'ספר הקנה', שיכול להיות אדם שלמד כולא תלמודא, ובכל זאת אינו בגדר 'תלמיד חכם', אלא 'עם הארץ' ייקרא לו, כי החכם הוא מי שרוצה להתדבק בהקב"ה על ידי התורה. ודבר זה אי אפשר בדורינו רק על ידי לימוד תורת הארז"ל על פי הקדמות הבעש"ט.

עוד יוצא שם רבינו בזאת נגד טענת אנשים, שאינם ראויים להכנס לפרדס משום שיש בהם מידות רעות ותאוות רעות. רבינו קורא על כך 'אל תאמר לכשאפנה' - ממידות ותאוות רעות, 'אשנה' - את תורת הסוד, 'שמא לא תפנה' מהן, ואז תעלה לעלמא דאתי בבושה וכסופא.

גם בספר **אוצר החיים** (נשא לא): חזר רבינו ומתייחס אל 'פיתוי היצר' העומד ומונע את האדם מלהכנס אל דרך עץ החיים, וכל זאת ע"י סברות של ענוה פסולה או שאר פיתויים.

רבינו נוגע בסברת היצר האומר אל האדם: 'תמים תהיה, תכלית הידיעה שלא נדע, ואם כן למה אתה פונה אל המושכלות ואל סודות התורה'. רבינו משיב על כך 'שהוא מצוה מן התורה' של ידיעת ה' בדרך פרט, וא"כ איך רשאי לבטל מצוה זו על ידי כל אותם סברות.

בהמשך דבריו מבדיל רבינו באופן ברור ונחרץ בין מצות 'ידיעת ה' שהיא חיוב מן התורה, לבין ה'חקירה' שהיא איסור מוחלט, כי החקירה מבקשת להביא ראיות והוכחות שכליות אודות עצם מציאות הבורא ית', ולחקור ולהוכיח זאת על ידי סברות שכליות, ודבר זה הוא 'דרך המות', כי צריך להאמין באמונה פשוטה שיש בורא בעולם בלי שום ראיות והוכחות בדרך המחקר.

אבל לאחר שאנו כבר יודעים שיש בורא בעולם באמונה פשוטה בלי שום שכליות וחקירות ח"ו, אנו צריכים לקיים מצות ידיעת ה' - לידע את ה' בדרך פרט, ולהתעסק בגדולות ה'.

עוד דן רבינו במנין המצוות שהאדם זוכה לקיים

ומייחדים שמך בכל יום תמיד [א]

שער הצדיקים [א]

מעלת הצדיק (א)

מלאים זוהר השכינה יותר ממה שהיה בזמן
המקדש

לב אדם קדוש, ששם הנקודה של פנים בפנים, 'כחותם
על לבך' (שיר השירים ה, ו), 'ה' יהיה ביני ובינך עד
עולם' (שמואל א' כ, מב), ואין שם פירוד, וכן הצדיקים
לב אדם קדוש מלא זוהר השכינה, יותר ממה שהיה בזמן
המקדש, אשר יש צדיקים בינינו יאריך ה' ימיהם, אשר
בכל רגע נמשך עליהם זוהר חוט השכינה, בהארות אור
אין סוף ובלב נכנע דכא ושפל, עייל ונפיק.

(היכל הברכה במדבר דף ריג ע"ב)

הצדיק יכול לקדש עצמו שיהיה מוקף מאויר
ריח גן עדן וקדושת ארץ ישראל

'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית
עבדים' (שמות כ, ב), נכלל במלת 'אלקיך' עוד מצות
עשה להרמב"ן, לרשת ארץ ישראל ולא לעזבה בידי
גוים וכו', וכל היושב בארץ דומה לו כמי שיש לו אלו-ה-
(מס' כתובות דף קי ע"ב), כי אין מיוחד ומשועבד תחת
השרים עובדי עבודה זרה, וזהו 'אלקיך', שתקבל עליך עול
מלכות שמים מיוחד, להיות מרכבה אליו, 'אלקיך', ולא
תחת יד השרים אלהים אחרים. ויכול האדם הצדיק לקדש
עצמו אף בגלות שיהיה מוקף מאויר ריח גן עדן, מכל שכן
בקדושת ארץ ישראל, והשרים אין להם עליו שליטה, והוא
מכניעם, והם סרים למשמעתו, כעבד תחת יד אדוניו. ויש
בזה הרבה לדבר בקדושת ארץ ישראל, וישראל קדושים,
כל אחד תשוקתו לקדושה אם הוא ביכולתו.

(אוצר החיים שמות דף סו ע"ב)

בפרטות יכול אדם הצדיק לזכך נפשו כמו בימי
המשיח

אף שבכללות עדיין לא נמתק פרצוף העיבור לצאת
מקטנות הנחש, אף על פי כן בפרטות יכול אדם הצדיק
להמתיק לבוש משכא דחויא, פרצוף הקטנות, להאיר אותו
עד שיחזור נפש ממש, באור אלקי, בהארה נפלאה, באחדות
אחד, עד שגופו יאיר כנשמה, כמו שידענו מהרבה קדושים
אורות עליונים ממון אלקי הבעל שם טוב ותלמידי תלמידיו
וכיוצא בהם וכו', כי בפרטות יכול אדם הצדיק לזכך נפשו
כמו בימי המשיח וכמו אחר התחיה וכו', כי בפרטות יכול
הצדיק לתקן קומתו וגם שורשו בקדושה עליונה בפרצופי
עליונים, עד שלערך שורש נשמתו יעלה השכינה עד
רישא דלא אתיידע, כתר עליון וכו', אף על פי כן המצוה
'לעני וגר תעזוב אותם' (ויקרא יט, ט), הנח לפניהם, כי
כל עוד שלא נתקן הכללות צריך הצדיק להגביי להמתיק
הדינים, ולהמשיך רחמים ורצון, ולירד להשגיח על הכלל
ועל הפרט, להחיות נפש כל חי.

(אוצר החיים ויקרא דף קנה ע"א)

ויכולו גם הם לעשות יחודים ועליות כמוך

מן העבודות המרכזיות ביותר בהיכלי הצדיקים
היתה עבודת היחודים.

עיקרה של עבודה זו - לייחד את שמו יתברך בעולם
על ידי שבכל דבר רוחני וגשמי מוצאים איזה רמז או
כוונה לשמותיו של הקב"ה.

עבודה רמה ונעלה זו שייכת בכל הליכות האדם,
בין בתיבות התפילה - בכוונות נעלות ומרוממות, בין
בלימוד התורה - בלימוד גלות התורה באופן פנימי
עם כל רמזי הסודות התלויים בה, ובין במעשים גשמיים
- לייחד יחודים בכל תנועה ובכל דיבור.

ענין זה עומד במרכזה של החסידות, ובו תלוי עיקר
ביאת המשיח, כמו שכתב הבעש"ט באגרתו הידועה
'ושאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי זאת
תדע, בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם, ויפוצו
מעיונותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגת, ויכולו גם
המה לעשות יחודים ועליות כמוך, ואז יכלו כל הקליפות
יהיה עת רצון וישועה' עכ"ל הנוגע לעניינו.

ובביאור דבריו של משיח כתב רבינו בזהר חי (על
זוה"ק שמות נז). "אמר משיח למרן, 'כשיתפרסם למודך'
- שאתה עוסק בגפ"ת ביחודים קדושים, ויפוצו מעיונותיך
חוצה' - מה שאתה עוסק בכל הכרחי של צרכי דברים
חיצוניים צרכי הגוף הכל בקדושה וביחודים, מה שלמדתי
אותך והשגת, ויכולו גם הם לעשות עליות ויחודים כמוך,
אז יכלו הקליפות ויבוא משיח' עכ"ל, מבואר איפוא
שדרך הבעש"ט כולל את עבודת היחודים בין בלימוד
התורה ובין במעשים גשמיים.

ואכן זו היתה דרך עבודתו של מרן אור שבעת
הימים הבעש"ט הק' ז"ע, שבתוך דיבוריו עם המון העם
היה מצפין יחודים נעלים ומרוממים, ובהם היה עובד
את השי"ת בכל רגע, כמו שכתב בספ"ק דגל מחנה
אפרים (פרשת וישב): "שמעתי וראיתי מן אא"ז נ"ע
זללה"ה שהיה מספר מעשיות ודברים חיצוניים, ובהם
היה עובד ה' בחכמתו הזכה והטהורה שהיה לו' עכ"ל.

ועוד כתב (פרשת וירא): "לפעמים יושב הצדיק
בין כמה אנשים ומדבר עמם כמה דברים גשמיים
וסיפורים, שכפי הנראה הם דברים בטלים, ובאמת
הצדיק ההוא היושב הוא דבוק מחשבתו בה', והדיבור
שמדבר אף שלהם הם גשמיים ודברים בטלים, והוא
חושב ומסתכל בזה דברים רוחניים דברים קדושים, וכן
בכל סיפורי העולם שמספרים לפניו ומדברים עמו,
בכל ענינים הוא מסתכל תמיד ענינים קדושים באותן
הדיבורים' עכ"ל.

יחודים בכל ההווה

וכן מצינו שרביה"ק מוקאמארנא מוסר דברים נוראים
ונפלאים אודות דרך עבודתו של מרן אור שבעת הימים
הבעש"ט ז"ע לייחד יחודים בכל ההווה (זוהר חי על
זוה"ק שמות קנה): תוך כדי שהוא בולל בדבריו את
החובה לעסוק ביחודים רק יחד עם עסק התורה: "ואם
ראו אצל אור עינינו אור צח אור מצוחצח [-הבעש"ט]
שהיה לפעמים יושב ונטל לעשן הלילקא [-מקטרת]
וכיוצא, בודאי עליו אמר מרן האר"י 'למי כל חמדת
ישראל' (שמואל א' ט כ), שעסק היחודים גדול מן עסק
התורה [ראה מה שכתב מהר"ח בספר החזיונות (ח"ד):
פעם אחת שאלתי למורי [האר"י] ז"ל בע"ש, על השגת

נשמתי. וא"ל פסוק זה, 'ולמי חמדת כל ישראל הלא
לך'. וחיליתי פניו שיבאר לי דבריו, ולא רצה לבאר
יותר מזה. וראה מה שכתב רבינו במעשה השם (אות
ל"א): ועל מרן הבעש"ט רמז מרן האר"י ז"ל, שהשיב
להר"ח ז"ל על השגתו: 'ולמי כל חמדת ישראל', השגת
ר' ישראל בעל שם טוב, 'הלא לך', עיין בחזיונות], אבל
לא כל היום, כי התורה ממנו תוצאת חיים של עסק
היחודים, ומרן היה גאון מופלג, עוסק בתורה כל ימיו,
ושבחו מי ימלא מי ידמה לו'.

"ותלמידיו הקדוש מוהר"י [התולדות יעקב יוסף]
אמר קודם פטירתו, שמבקש מאת השם יתברך שירויח
בכל תורה ומצות של כל ימיו, מה שהרויח רבו מרן
הקדוש אור ישראל אש ביחודים שעסק בעת עישון
פעם אחת את הלילקע'.

"ופעם אחת הראה [הבעש"ט] לתלמידו מו"ה דוד
אב"ד דקהילת אוסטראה את השמים החדשה שברא
ביחודים שעסק בעת עישון לילקע שלו, ונתעלף מו"ה
דוד הנ"ל מאימה ופחד. וכל זה זכה על ידי עסק התורה
לשמה, ותפלה בצבור, וטהרה במקוה כמעט בכל יום
ויום, זה הדרך הסלולה, וללמוד תורה ולהגות בה לייחד
היחודים, להמשיך על עצמו אור המתוק מאור אין סוף
להחיות כל עולמות'.

[המעשה הנ"ל מובא באריכות בספר מעשה השם
(אות ו'): סיפר לי מורי דודי רבינו צבי מזידיטשוב,
שפעם אחת באה אשה אחת למרן, שיתן לה קמיע
לרפואה מאיזה מחלה, ואמר לה מרן, שבאם תתן לו
סך חמישים אדומים אזי יתן לה קמיע. ונסעה האשה
לביתה ומכרה את כל אשר לה ולא היה לה רק שלשים
אדומים, ונסעה אל מרן, ואמרה לו שאין לה רק שלושים
אדומים, ולא רצה ליתן לה הקמיע. אז נסעה האשה
אל הועד של ארבע ארצות (והראש היה אז הגאון ר'
דוד מאוסטרא) שיקבצו בשבילה עוד עשרים אדומים,
שתתן להצדיק. וכששמעו דברי האשה נתמלאו חמה
ויחר אפם עד מאוד, ושלחו אליו שיעמוד תיכף לפניהם
לדין תורה. ונסע מרן אלקי אצלם, וכשבא לשם עמד
על הפתח ועישן הפיפא עד שנתמלא הבית עשן, ולא
היה כח בשום אחד מהם לפתוח פיו מאימת השכינה,
שנפלה עליהם מאוד ומאוד. אחר כך הלך מרן להגאון ר'
דוד הנ"ל ואמר לו: 'דוד, דוד, בוא ואראך שמים חדשים
וארץ חדשה שבראתי בעישון הפיפא הזאת, בייחודים
שעשיתי בעת הזאת'. והראה לו, ונתעלף הר"ר דוד
הנ"ל, וכשהקיץ אמר לחביריו: 'מיט גאט אליין טשעפיט
נישט, תאמינו לי שאין זה איש כלל וכלל'. והאשה הנ"ל
מגודל תשוקתה לתת להצדיק הקדוש כרצונו, נתעשרה
עושר רב על ידי נס ופלא גדול, וזה היה גם כן כוונת
הקדוש, וכתו יגן עלינו, אמן].

יחוד הוי"ה אדנ"י

בענין זה מן הראוי להביא מה שכתב רביה"ק ה'דמשק
אליעזר ז"ע (בן בית), תהלים קמא, (ח): "שמעתי
מאמור' זלה"ה בשם מרן הבעש"ט זלה"ה שיחוד הוי"ה
אדנ"י [-יאהדונה"י] לא יוכל לפטור עצמו שום בר ישראל
מלייחד, והוא אפילו פחות שבפחותי ערך, שהוא ריב
מכונה בשם ישראל, ויש לו נקודת דת יהודית, חייב
עליו לייחד שמות אלו בשלוב יאהדונה"י, והוא אפילו
שהולך בשוק יעלה על מחשבתו בכל עת ובכל שעה
יחוד הקדוש הזה הנ"ל, שהוא דייקא סוד (תהלים טו,
ח) 'שיתיי ה' לנגדי תמיד' עכ"ל.

אור שבעת הימים

אמ"ק ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בתורתו של הבעש"ט הקדוש

בעש"ט עה"ת פר' בראשית

אות ק

להיות דבוק גם בשעת דיבור ומעשה

קז. שמעתי מפי קדוש הבעל שם טוב ז"ל על מאמר רז"ל (סוכה כ"א ב) שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד, והוא כי עיקר שלימות כל צדיק וצדיק הוא שלא יופסק הדביקות שלו מאתו אפילו רגע אחת, גם בכל דיבוריו כאשר יצטרך לדבר עם בני אדם ודברים הצריכים לעניני העולם, יראה שידבר בענין שלא יופסק הדביקות חלילה, ואפילו בעשיית איזה מצוה יזרה מאוד בזה, כי כאשר הוא חושב בעניין העשייה של המצוה, אז אפשר שיתעלם ממנו הדביקות, לזה צריך זריזות מאוד לזה, וזהו שכוננו רבותינו ז"ל שצריך ללמוד לדבר שיחת חולין המזכירים לדיבורו, שלא יופסק הדביקות כנ"ל: (דברי משה פרשת וירא ופרשת חיי שרה)

המדריגה הגבוהה ביותר של הצדיקים היא כאשר הדביקות אינה נפסקת לעולם, אפילו רגע אחד. ולא רק בדביקות המחשבה, אלא גם כאשר הצדיק מתעסק בדיבור ובמעשה צריך שירגיל עצמו איך להגיע על דם אל הדביקות.

וזהו אמרם 'שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד', כלומר, תלמידי חכמים היינו הצדיקים, צריכים ללמוד עצמם איך לדבר שיחת חולין באופן שיוכלו

גם בשעת שיחה להיות דבוקים בבורא כל העולמים. ומסופר על זקה"ק מקאמארנא ז"ע שבחר לעצמו אלף מילים בשפת האידיש שמצא בהם רמיזי דחכמתא על ענייני הספירות והיחודים, ובהם היה מדבר.

וכתב בספר דגל מחנה אפרים (פר' וישב ד"ה עוד יש לומר שרימז וכו') וזה לשונו: שמעתי וראיתי מן אדוני אבי זקני נ"ע זללה"ה שהיה מספר מעשיות ודברים חיצונים, ובהם היה עובד ה' בחכמתו הזכה והטהורה. עד כאן לשונו.

עוד כתב שם (פר' לך לך): שמעתי בשם מורי ומצאתי וראיתי בכתבי הקודש של הרב מו"ה יעקב יוסף הכהן בשם אא"ז נ"ע זללה"ה כי יש בחינת קטנות וגדלות בכל הדברים וגם בעניני סיפורי מעשיות בני האדם וגם ראיתי במקום אחד שהסיפורים הם לעלות אותן הנפשות האחוזים בסיפורים וארציות ולפי דעתי הוא הנקרא זיווג דקטנות כמו שראיתי במקום אחר בשמו כי כשהאדם עוסק בתורה הוא בבחינת גדלות. עכד"ק.

ועל דרך זה גם בחלק המעשה, וכגון בעשייה של מצוה, כשיהודי מתדבק בתפילין, בלולב ובשופר, הגם שמחשבתו מכוונת לקיים המצוה בכל פרטיה ודקדוקיה, ירגיל עצמו להתעסק בחלק המעשה כשראשו דבוק בדביקות הבורא ית'.

ומסיים שם בדברי משה (פרשת חיי שרה) וזה לשונו: והנה יש בזה שתי תועלות, א) שאינו נפרד מהדביקות

כנ"ל, ועוד שעל ידי זה נמשך קדושה להדבר אשר עוסק בה, היינו אם הוא קונה איזה דבר, אז כאשר דיבורו שמדבר בענין עסק הקניה הוא בדרך הנ"ל, או הוא ממשיך קדושה להחפץ הנ"ל ועל ידי זה, אחר כך כאשר הוא משתמש בהחפץ הזה אשר קנה אז, נקל הוא אצלו להיות שימוש בו גם כן בדביקות וכו'. עד כאן לשונו.

ומכאן, שכאשר הולך לקנות איזה מאכל וחושב בשעת מעשה על דביקות הבורא ית' וכן כאשר מדבר אודות המאכל הוא מחשב על דביקות הבורא ית', נקל לו יותר לאכול את המאכל לשם שמים כשיש כבר רשימו מהדיבור דקדושה בשעה שקנה את הדבר.

וזהו ענין מה שחוטפין החסידים שירים מאכילת הצדיק, כי אכילת הצדיק בדביקות משאירה רשימו דקדושה על המאכל, והוא פועל התעוררות בנפש האוכלו.

ושמעתי מכ"ק אממ"ר זצוק"ל, שהיה פעם רב אחד מארץ אונגריין שלא נמנה על עדת החסידים, והגיע אל האדמו"ר הק' מבעלזא ז"ע, וראה איך החסידים חוטפין שירים ממאכלי הצדיק, ואמר, גם אני הייתי נוטל שירים אילו הייתי יודע טעם הדבר. וביאר לו הרה"ק מבעלזא באופן פשוט, על פי דברי חז"ל (הוריות ג.) שהאוכל ממה ששייר העכבר הרי זה קשה לשכחה, והלא הדברים קל וחומר, כי מידה טובה מרובה, ומאכל שטעם ממנו הצדיק על אחת כמה וכמה שזה מועיל לקדושה.

אוצרות פרקי אבות

מאוצר כתבי רבוה"ק
לכית קאמארנא ז"ע

שואל בענין ומשיב כהלכה (פ"ה מ"ז).

'שואל' מאת הקב"ה 'בענין'. מליש הדברים באיזה דבר ובאיזה ענין, כגון אם צריכין לבנים מספר איזה ענין ישועות שעשה הקב"ה בענין זה וממשיך ישועה, ולפעמים מסתיר הדבר באיזה סיפור בעלמא, וכל זה שלא יבינו המקטריגים לקטרג. וזהו 'שואל' ומבקש תפלתו ב'ענין' שהוא צריך, ואינו מגלה הענין מפני המקטריגים. 'ומשיב' דבר 'כהלכה' בהלכות התורה, כי הפעולה והשפע שיוצא על ידי חדושי התורה אין עליהם קיטרוג. וזהו 'ומשיב' לכל אדם, אף צרכים הפשוטים כאלו היה הלכות תורה ומלביש הכל בתורה, וכך קבלתי מאדמו"ר הגאון הקדוש נר ישראל מוה"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא. וכל זה לחכם, אבל מי שזוכה לאין עליון שואל מפורש ומשיב מפורש, יהיה לך כך או כך וכן בכל ענינים, כמו שמצינו ברבי שמעון בן יוחאי.

(נוצר חסד פ"ה מ"ז)

ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון (פ"ה מ"ז).

מצאתי לאחד קדוש הרב המגיד בספרו. 'ראשון' הוא הקדושה ראש וראשון, והם שורש כל מדות טובות

בעבודת השם יתברך, ו'אחרון' הם המדות רעות, שהם אחרונים דקדושה, עולמות התהו והקליפות. ובכולן 'מלכותו בכל משלה' (תהלים קג, ט), והכל הוא מכוח ומרצונו יתברך 'אני אמית ואחיה' (דברים לב, ט), 'אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדי אין אלהים' (ישעיה מד, ו). וכמו כן כל הצרות והיסורין העוברין עלינו תמיד הכל הוא הבורא יתברך שמו, כמו שאמר מרן ריב"ש זצ"ל, 'אימר איזיב [ארדוף א'שיג א'חלק] (שמות טו, ט) חמשה אלפין שגם שם גניז אלופו של עולם, וכל אלו אחרונים (להעמיד) [שהעמיד] הבורא יתברך לנסות בהם את בני אדם, ולזכות אותם ולגדל שכון שלא לטעות אחר ההבל והסתרות פנים הנראה לעינינו שגבור בעולם הקליפות והסטרא אחרא כל שמרשע ביותר מצליח, כי אין מלכות שמים נראית ונתגלה כלל, והרשעים הולכים בחשק ובשחוק לשחוק כל הלילה, ובבוקר אינו מניח תפילין, ואם מניח הם עליו למשא כאלו היה מניח אבנים על ראשו.

ועל כל זה אם היה מדבק עצמו לצדיק או על כל פנים מבלי לצערו, היה לו איזה תיקון, אלא אדרבה עושה כל ליצנות ומצליח בטינופת עולם הזה מאד, ועל כל זה הצדיק וישראל עם הקודש מבררים כל זאת אל הקדושה, ואינם משגיחין כלל על אחרונים ועל הקליפות סרחון תאות עולם הזה, אף שהם ביניהם בלועים, הם

מרגישין באור אין סוף מלכות שמים הנסתר שם, כי אין שום דבר קטן וגדול שלא יהיה בו בחינת אלהותו יתברך מחשבה קטנה ותנועה, הכל נרשם למעלה, ובזה אינם עוזבין את דרך הישרה עבור ידיעתם שהבורא ברוך הוא לית אתר פנוי מניה ממש.

ובזה 'ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון', היינו שידע ויתבונן היטב בין המדות, בין המדות רעות והרע ותאות עולם הזה שחוק קארטיץ שהם רע וקליפה הבל וריק, ובין המדות טובות ואור אין סוף וחיות אלהות שטועם ומרגיש בכל עניניו על ידי אמונה גדולה, ובזה לא יטעה עצמו לילך אחר ההבל, כי ידע בידיעה ברורה כי המלך בעצמו כסות ולשון שינה, לנסות את בני אדם מי ומי האוהבים, ועד כמה מגיע אהבת כל אחד, וכשמרגיש באמונה גדולה שהמלך הוא בעצמו, יראה ורעד יבוא בו, והוסר הכסות מחשבות רעות והסתרות הקליפה, ויראה בעיניו אור הגנוז לית אתר פנוי מניה, 'מלא כל הארץ כבודו' (ישעיה ו, ג), 'ואומר על ראשון ראשון' להעלות הקדושה, 'ועל אחרון' שהוא 'אחרון' ורע, וסר מדרך הרע, מכניע הרע ומסיר ממנו כל מחשבות רעות וזרות.

(נוצר חסד פ"ה מ"ז)

קדושת וסגולת ספר הזוהר ובתבי האריז"ל בספרי רביה"ק

אור הגאולה מאיר וכל אחד יכול להשיג
השגות עצומות

והן היום שנת **שופר גדול** (תרכ"ט) ותרעין דחכמתא פתוחין משנת ת"ר מה שלא נפתחו בזמן התנאים, ובכל יום ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, **שיוכל היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפים תענית, ישיג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי עולם הזה**, נותנין לו תענוגי עולם הבא מה שלא היה בכמה דורות שלפנינו.

וכל זה לדורשי יחודך בלב שלם, וסובלין חרופים וגדופים וחלישות הדעת מעזי פנים שבדור, והם נמוכים ושפלים ונבזים עד דיוטא תחתונה, כי הרע מתגבר הרבה זה לעומת זה, כמו שהאור גאולת משיח מתגבר ודופק בכל יום בהארה נפלאה על הנידושים בעקב, כן כנגדם מתגבר הרע ועזי פנים מתקע"ד דורות איש את רעהו חיים בלעו, והאפיקורסות והמינות גובר מאד, ירדו שאול חיים במהרה בימינו.

(זהר חי ח"ג דף יג:)

המתחיל ללמוד זוהר

נותנים לו חיזוק גדול מלמעלה

שכל מי שמתחיל ללמוד דברי זוהר הקדוש הזה, או שיבא איזה איש כשר לפרש איזה מאמרי הזוהר, לזה האיש נותנים לו מאת השי"ת חיזוק גדול משני עולמות, מעולם העליון ומעולם הזה, בסוד כי ביה ה' צור עולמים.

(דמשק אליעזר הקדמת הזוהר דף א.)

חיות הנפש דייקא

מלימוד סודות התורה

ואתה אחי **תדבק נפשך בספר הזוהר ובתקונים כי הם חיינו**, ובכתבי מרן האר"י, עץ חיים ופרי עץ חיים, מבוא שערים, אוצרות חיים, ארבע מאות שקל כסף, זוהרקי"ע, לקוטי תורה, ובספרים שנתחברו לבאר פסוקי התורה והמצוות על פי הקדמות חכמתו הרמה, ספר ברית כהונת עולם, יסוד יוסף, מקדש מלך פרושו דוקא, ושאר ספרים שמדברים ברומו של עולם מן הקדמונים, וכו'.

(אוצר החיים במדבר דף קג:)

ע"י הלימוד מעורר מציאות הספירות העליונות

ואם תאמר למה אלמוד לייגע עצמי, אחר שסוף כל סוף איני יודע לי שום עניין ושום תפיסה, אל תאמר כך, אף שאינו ידוע לך מהות, אבל ידוע לך מציאותן שיש מציאות אורות, וכשאתה לומד ומכוין בענינים אלו מתעורר למעלה מציאות אלו ענינים, ומשם נשפע עליך אור מתוק, להסיר ממך כל בחינת רע, ותאיר נפשך במעלות רמות בעריבות ידידות התורה מתוקים מדבש ונופת צוף, בלבד שיהיה בכונה טהורה בלב נכנע, לב אמת, בלתי כוונת בלתי רצויות, של שטותים, ודי בזה.

(נוצר חסד אבות פ"ד מ"א)

מאיר הנפש ומעורר שרשים עליונים

ובאמת בעת לימוד הסודות בפרט ספר הזוהר והתיקונים, מאיר הנפש, ועל ידי לימוד וידיעת כונת המצות, מעורר בשרשים עליונים, ובהתעוררות התחתונים יתעוררו עליונים, ויאיר למטה בעילוי רב אור גדול, כגון מצות סוכה ותפילין בלימוד הטעמים והאורות. ובפרט בעת לימוד ספר הזוהר שממש השכינה שורה עליך, והקב"ה מאיר עליך אור וחיות, ובלבד שתהיה לך הכנעה אמת.

(נתיב מצותיך נתיב היחוד שביל א' אות ד')

ע"י לימוד הזוהר יבוא לדביקות ותענוג דקדושה ולעתיד ישיג כל מה שלמד

והתועלת בזה הוא שני דברים, אחד, שעל ידי ידיעה וחקירה ולימוד הקדוש הזה, יתוסף בך יראה ואהבה ודביקות גדול, כיון שאתה יודע ומאמין שכל מצוה ודבור וכל תנועה ומחשבה, מעורר למעלה בשרשים עליונים, תהיה נזהר ממחשבות בטילות, וכשתעשה איזה דבר קדושה תעשהו בזריזות ובשמחה ובאור ותענוג, עד אשר לא יכילהו הרעיון, גודל התלהטות ונעימות עריבות ידידות מתיקות חשק חפץ דביקות דבור אהבה לאחד יחיד ומיוחד, אשר כל הדברים אלו נעדרו אצל מי שאין תבונה בו.

והשני, ישיג בזה תועלת גדול לעתיד לבוא, שבעת ההוא ישיגו כל אלו הענינים של אלהותו יתברך בלי מסך מבדיל, וכל העו"סקים בתורה לא יהיה אלא בחלק פנימי, ואם אתה תזכה לעמוד ביניהם תעמוד כאלם לא יפתח פיו, ואשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו, אשר שמת חלקינו מיושבים לפניך מלך עליון שים חלקנו עמהם.

(אוצר החיים במדבר דף לא:)

עיקר העסק בעולם העליון הוא בסודות התורה

משום דתמן שאלתא שאיל לבא, וחכמה בעיין מני. כי למעלה עיקר התעסקות ברוין עליונים, ובסודות הספירות, ובטעמי המצות על פי רזין עילאין כמבואר בזוהר שלח, ואתה אם תלך בלא ידיעה, תהיה כאלם, ויאמרו לך צאי לך, כמבואר בזוהר חדש.

(נתיב מצותיך נתיב היחוד שביל א' אות ד')

שפלות הרוח והרחבת הדעת והמוחין

ועוד שתזכה על ידי לימוד זה, להיות עפר ואפר ולסבול יסורים וחרופין ודישות עקב, שתהיה בעיניך כאסקופה התחתונה, שהכל דשין עליך.

והשם יתברך יעזור לך בהרחבת המוחין דקדושה, ובנועם זיו השכינה, שלא תרגיש מכל אלה שום הרגש כלל וכלל, אלא הרחבת הדעת והמוחין, משמחת נועם זיו אור שכינתו שישרה עליך, ותהיה עייל ונפיק, עייל בתליסר תרעין עילאין ולית דימחה בידך. ובלבד בקדושה ובענוה ובשמחה.

(שם)

ניצולים מחבלי משיח

ובזכות לימוד הזוהר בדביקות אהבה יהיה חירות גמור על כל העוסקים בו, שינצלו מחבלי משיח וממלחמות גוג ומגוג.

(זהר חי ח"ג דף יג:)

חמש דפיין בכל יום מתקן הנפש

וראוי ליקבוע עצמו ללמוד חמש דפיין בזוהר בכל יום, והוא תועלת גדול ותיקון גדול לנפש, להאירה ולזככה ולתקנה, ולכלות קוצים מדות רעות ותאות רעות, ליזכות בנועם השם, והוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש.

וכן נתן מרן האר"י תיקון לבעל תשובה שיאמר חמשה דפיין זוהר או תיקונים בכל יום, וכך נהג מורי רבי דודי הקדוש מהוהר"ר צבי.

(נתיב מצותיך נתיב התורה שביל א' אות לא')

מסיר הזוהמה ומדות רעות

כי התגלות האור הצפון הזה בימינו, היה להאיר עלינו ועל נפשינו, להסיר מאתנו כל הזוהמות ותאות הרעות, לטעום מאור עליון, אור צח ממש, טעם עולם הבא, ולהסיר הקוצים מדות רעות, גאוה והשתררות על רעהו, ויתר מדות רעות אשר הם לשיכים בעינינו, קנאה ושנאה ואהבות רעות, אשר כל זה נעשה ונזדכך לאור המאיר על ידי לימוד חכמה המתוקה מדבש, בכוונה להשיג אורה, ליחד קב"ה ביחודא שלים.

(שם)

אין דבר טוב מזה בעולם

כי אין דבר טוב בעולם כמו לימוד התורה לשמה כפי יכולת האדם, שזה מביאו לחיי העולם הבא ממש ומאיר באור צח, בפרט הלומד ברוין מתוקים של הזוהר, ובספרו של מרן האר"י, על דרך שהורינו מרן הריב"ש טוב שהוא אור המאיר לנפש.

(זהר חי חלק ח"ב דף שלא:)

דביקות רביה"ק בעל 'היכל הברכה' ז"ע בספר הזוהר הק' ובכתבי האר"ז

כל ספר הקדוש עץ חיים אח"כ אלמוד עמך שער הכללים ג"כ, ואמר לי עתה אין לי כח יותר ללמוד עמך, רק א"ה ביום מחר שאקרא אותך באור הבוקר אז אתחיל ללמוד עמך בשער הנ"ל ואלמוד עמך כסדר כל עץ חיים, ואמר לי שאלך לאכסניא שלי והלכתי.

ומאז והלאה לא למד עמי שום דיבור מזה הענין, והיה לי עגמת נפש גדול מזה שלא הזכיר מזה שום דיבור מה שאמר לי בעיר סאמבור, ונתעכב זאת לערך תשעה חדשים, והיה לי מזה גודל עגמת נפש אז יותר, ואחר תשעה חדשים עלה בלבי חמידא דאורייתא של תורת אמת שאלמוד מכאן והלאה בעצמי, ואמרתי בלבי לפני הקב"ה, אתה עזרת לאאמור"ר, וכן לאאמור"ר זקני זלה"ה שלמדו בכתבי האר"י זלה"ה, כמו כן אהא אבינו שבשמים אבקש ואתחנן שתעזור לי גם כן, ובאותו יום שהתחלתי ללמוד היה בהשגחת הבורא ב"ה שבא איש אחד והביא לי ספר עץ חיים ישן מה שלמד בו אדוני אבי זקני הרב הקדוש הגאון ר' אלכסנדר זלה"ה אב"ד דכאן, וכן אאמור"ר זלה"ה למד ג"כ בעץ חיים זה בימי נעוריו, וראיתי שהוא בהשגחת האין סוף ב"ה שאלמוד בכתבי מרן האר"י זלה"ה ובזוהר הקדוש.

(הקדמת אור עינים)

פירוש זוהר חי על פי האר"י והבעש"ט

בסיום פרק א' דספרא דצניעותא כתב רבינו זזה לשונו: סליק פרקא קדמאה ברחמי שמיא, שעזרנו ברחמי לעני זה נדכה ושפל וסבלן, לבאר עפ"י הקדמות מרן האר"י החי, כל אות ואות עפ"י הקדמתו של מרן, והצילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת תורת משה הוא מרן אדונינו רבן של כל ישראל רבינו יצחק בן שלמה ריב"ש ברי"ש, ובהקדמות אור עינינו אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם בן שרה, כלם ברי"ש, רבינו שמעון ב"ן יוחאי, רבינו יצחק ב"ן שלמה, רבינו ישראל ב"ן שרה, הם הם העמדנו על קרן אורה לפרש דברי הזוהר הנעלמים מעין כל חי, ואמר מרן הריב"ש טוב שבמתיבתא דרקיעא לומדין בכל יום הזוהר בפירוש חדש, ויהי פי' עני זהו ליום אחד ודי בזה.

(זהר חי ח"ד דף קז.)

בסיוע נשמות הצדיקים

בסיום ספרא דצניעותא כתב זזה לשונו: סליק פירוש ספרא דצניעותא, ופרשתי אותו בסייעתא דשמיא, ובסיוע נשמות הצדיקים, והכל בארתי בהקדמות אמיתיות ממרן האר"י החי, ולא בדמיונות חלילה, אלא הכל בדברי מרן האר"י פרשתי, מתוך האור ואמת פי מרן האר"י רבינו יצחק.

(זהר חי ח"ד דף קלט:)

הסכמה מרבו הק' מוהרצ"ה מזידיטשוב ז"ע

בלילה הזה ראיתי בחלום מורי ורבי דודי רבינו צבי בפנים נהירין, ואמרתי לו מורי ורבי הרי אני תלמידו מובהק, שלא היה לי רב מקודם, ואחריו לא קבלתי שום רב וראש, אלא התדבקות נפשי בנפשו תמיד, אשר השפיע מורי מרוחו עלי בכל עת, ובקשתי ממנו בלילה הזאת, יאמר לי מורי ורבי ויעיין בדברי ובפרושי שפרשתי שאסיים היום על חלק ראשון, אם הוא בתכלית הטוב, והשיב לי בפנים נהירין אור קדמאה, זכתי, ובזה השגת השגות נפלאות, וברכני.

(זהר חי ח"ב דף תנה:)

תכליתו בעולם לעורר את בני ישראל ללימוד הזוהר ואר"י

זכיתי להשגה נפלאה בתורה וכו', שמי יצחק, ונשמתי יצחק, ובאתי להאי עלמא להאיר עיני חשכים, לעורר לב ישראל שילמדו בזוהר הקדוש ובכתבי מרן על דרך שלמדוני מלאך אלקים קדוש ונורא עפר אני תחת כפות רגליו הלואי, רבינו הקדוש אור מופלא אור צח ומצוחצח הרב ישראל בן אליעזר בן שרה, ובדרכיו נלך עד ביאות ינון.

(זהר חי ח"א דף קצה.)

מלהיב נשמות ישראל לעסוק בזוהר וכתבי האר"י

וממני תצמח זרע קודש לזרוע באור החיים, להלהיב לבבות ישראל לתורה ולעבודה, בחכמה הפנימיות מתוקה מדבש ונופת צוף, מאירות עינים ומשיבות נפש, חמודה גנוזה, מתוק האור לעינים וטוב לנפש, לזככה ולהאירה במידות טובות ישירות לטעום טעם אור הגנוז עולם הבא - בעולם הזה, על ידי חכמת הזוהר והתיקונים רעיא מהימנא, להיות עייל ונפיק בבר לב ובלא בר, בתוך רשפי אש להבת שלהבת, עץ החיים ופריו פרי עץ חיים, ארבע מאות שקל כסף, לקוטי תורה, זוהרקי"ע, וקול ברמה נשמע, שער היחודים, גלגולי נשמות. דברים המאירים עינים לפתוח שערי שמים ושערי רחמים ושערי רצון, ולמזג המידות בתכלית הזיכוך, ענוה ושפלות הרוח אמת, וללמוד בהם על צד הכוונה להאיר הנפש ולזככה.

(הקדמת נתיב מצותיך)

שורש נשמותו מהאר"י והבעש"ט ז"ע

ופעם אחת אמר לי שיש בחלק נשמתו הטהורה חלק אחד מנשמת של האר"י זלה"ה, ואפילו הצורה של האר"י זלה"ה יש לו שוה בשוה, וגם חלק אחד יש לו מנשמת הבעל שם טוב זלה"ה, לזה כל ימי לא היה יום שלא היה מדבר מן הבעל שם טוב זלה"ה ומהאר"י זלה"ה, וגם היה לו חלק אחד (מיניקא) [מינוקא] הנזכר בזהר.

(הקדמת רביה"ק ה'דמשק אליעזר' לספה"ק 'זהר חי')

שורש נפשו ברזי וסודות התורה

שוש אשיש בה' תגיל נפשי באלהי, כי הלבשני בגדי ישע לשעשע בתורתו, מתוקן דמלכא קדישא, ושם חלקי בתורתו הקדושה, מבטן אמי אלי אתה, אלוף נעורי אתה, והכניסני מבן שלש להכיר פלאי תמים דעים בתורתו המתוקה מדבש צוף דבש אמרי נועם, פנימיות ורזי התורה, מעיינות החכמה הנובעים באבא מים חיים, נפתחו השמים לראות בזיו זוהר, בסכת חי וקיים, כי הם חיינו ואורך ימינו, דלא ניעול בכיסופא לעלמא דאתי, לפתוח תליטר אבבא באור התורה ולית מאן דימחא, וזה כל שעשוע נפשי משרשת בשורש נפשי מיום הולדי, לעיין באור ורזי התורה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

(הקדמת פני זקן - שקלים)

דרך הלימוד של רבינו

העיד רביה"ק ה'דמשק אליעזר' על דרך לימודו של רביה"ק ה'היכל הברכה', וזה לשונו: שמעתי מאאמור"ר זלה"ה מפיו הקדוש ממש, שהיה לומד כל כתבי מרן האר"י ל כבהמה שאינה יודעת כלל, וכל לימודו לא היה אלא לדבק רוחו ונפשו בדביקות הקב"ה בשעת לימודו, ואם הופיע לו הקב"ה הארה מוטב, ואם לאו

היה לומד ומנענע התיבות והאותיות סתם, בלי שום חכמות לידע ח"ו איזה מהות או צורה חס מלהזכיר, וכל לימודו בכתבי מרן האר"י לא היה אלא כדי לדבק בבורא ב"ה בעת תפלתו ועבודתו במצות ומעש"ט מדות טובות, שעיי"ז יוכל לזכך נפשו ורוחו, אבל לא להיות מקובל בחכמות ח"ו.

(בן ביתי תהלים י"ט ח')

כתבי האר"י הק' על דרך הבעש"ט

שמי יצחק ונשמתי יצחק, ובאתי להאי עלמא להאיר עיני חשכים, להאיר לב ישראל שילמדו בזוהר הקדוש ובכתבי מרן על דרך שלמדוני מלאך אלהים קדוש ונורא עפר אני תחת כפות רגליו הלואי, רבינו הקדוש אור מופלא אור צח ומצוחצח הרב ישראל בן אליעזר בן שרה, ובדרכיו נלך עד ביאות ינון.

(זהר חי ח"א דף קצה.)

על ידי בכיות ויסורים וסיוע נשמות

ובכל ענין בכיתי כמעייני לפני השם יתברך שלא אדחה מאור פניו, שאשיג השגה אמיתית ברורה, ולא זכיתי להשגה אלא אחר עבור עלי יסורים מרורים כלענה, אלף טעמי מיתות טעמתי עד שנפתח לבי ברזי התורה, ובעזר מורי ורבי עם סיוע כמה נשמות עשיתי כל החבורים.

רביה"ק ה'היכל הברכה' מכניס את בנו רביה"ק ה'דמשק אליעזר' בלימוד פנימיות התורה

כתב רביה"ק ה'דמשק אליעזר' וז"ל: פעם אחת היה מבוקש אאמור"ר זלה"ה להיות מסתופף בעיר סאמבור על שבת קודש, ואחר השבת היו מבקשים ממנו אנשי עיר הנ"ל שישבות שם עוד שבת אחת והסכים עמם, וכשראה שנשאר שם עוד שבת אחת שלח אגרת אלי שאבוא לשם על שבת קודש, ובאתי לשם יום ג'.

ואור ליום ו' עש"ק קודם עלות השחר שלח אצלי לאכסניא שלי שאבוא תיכף ומיד לעמוד לפניו, וכשבאתי שאל אותי אתה לומד סתרי תורה כתבי מרן האר"י זלה"ה, והשבתי לו לאו, ואמר לי למה, ואמרתי לו כי שמעתי מכמה חסידים יראי השם שאין ללמוד ספרי קבלה בלא רבי, ואין לי רבי ומורה יותר ממך, והייתי אז כבן שלושים, וכשמע ממני זאת אמר לי טוב דברת ואמת אתך.

ותיכף ומיד אמר לי מהיום והלאה אלמוד עמך בכל אור הבוקר קודם תפלת שחרית, ואמר לי שב ואני אלמוד עמך תיכף ומיד, ופתח ספר עץ החיים שער הכללים פרק א' והתחיל ללמוד, ואמר לי דבר אתה גם כן עמי, והתחלנו שנינו לומר כשעלה ברצוני יתברך לברוא את העולם כדי להטיב לברואיו וכיירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה להדבק בו יתברך, עד כאן למד עמי ולא יותר.

ואמר לי אז, דע כי שער הכללים הזה הוא כלל לכל כתבי מרן האר"י זלה"ה של עץ חיים, אם כן מהראוי להתחיל משער עגולים ויושר, ואחר שאלמוד עמך

ההבדל בין דרך היחודים של האריז"ל לדרך היחודים של הבעש"ט במשנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

זאת היא דרכו של הבעש"ט - שענין היחודים הוא לראות בכל דבר את האחדות שלו עם הבורא. לקחת חפץ גשמי שנראה כבעל ישות עצמאית ונפרדת, ולאחד אותו עם הבורא, על ידי שמחשב בדעתו שהחפץ אינו בעל כח ומציאות בפני עצמו אלא כל מהותו הוא המציאות האלוקית שבו, ולכן העלאת מידות האהבה והיראה וכן כל חפץ גשמי ופעולה ותנועה גשמית [אפילו הפרדת פסולת מן הגוף] שעושים לצורך גבוה הרי זה יחודים שהם מתאחדים בשורשם העליון בבורא יתברך.

הרמב"ם יסד ב"ג העיקרים הידועים: "אני מאמין באמונה שלמה שהבורא ית' הוא יחיד, ואין יחידות כמוהו בשום פנים וכו'", כלומר, האחדות של הקב"ה שונה מכל האחדים הרגילים, וכמו שכתב הרמב"ם בתחילת הי"ד החזקה, שיש 'אחד' הנמנה במספרים, שלאחר האחד יש גם שני ושלישי, אבל יחודו של הבורא יתברך הוא יחוד מוחלט ואין יחיד כייחודו. היחידות שאנו מייחסים לבורא היא סוג של אחדות ויחידות שאין עוד דומה לה. ובמורה נבוכים מאריך הרמב"ם גם כן בהגדרות של יחיד ומיוחד וכו'.

ויש דרך היחודים של המקובלים לזווג שמות ולייחדם זה בזה, ליטול פסוק שיש בו שם מסוים ולהזכיר עוד שם נוסף, ולערב אותם, לאחד אותם, לייחדם זה בזה. וזהו עבודת האדם בעולמו, לקחת את הדברים שהתפזרו ונפרדו משורשם האלוקי ולייחד אותם לאחדים. כך הדברים מתעלים לשורשם. וזו היא דרכו של האריז"ל והמקובלים.

על פי דרכו של האריז"ל נפעל כל זה בייחודים או במצוות, וכדאיאת בהרחבה בשער הכוונות ובפרי עץ חיים למהרח"ו סדר פרטיות הכוונות במצות תפילין, שבתפילין של יד קושרים כתר בראש רחל, ובתפילין של ראש קושרים כתר בראש יעקב, כאשר כל הכוונות נעשות מתוך יחודי ושילובי השמות הקדושים זה בזה.

אבל להריח טאבק או להתעסק בשאר עניינים גשמיים, ולייחד בזה ייחודים - זהו חידוש שחידש הבעש"ט, וכמובר רבות בכתבי תלמידיו מה שמצינו אצל חנוך שהיה תופר נעליים ומייחד ייחודים: "חנוך תופר מנעלים היה, ועל כל תפירה ותפירה היה מייחד ייחודים לקונו" (מדרש תלפיות, ערך 'חנוך') וכך אמרו חכמינו ז"ל (ברכות סג.) דרש בר קפרא: איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה - 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחתיך' (משלי ג, ו).

כל האותיות והטענות ששומע מבעלי דינים אל שורש אור התורה בשכל נפלא, ולפעמים אף גוי בשוק אומר לו עתידות ודברים נפלאים, שומע אני, מלכות, את דברי אדמו"ן, והבן היטב, עד כאן לשונו.

זהו החידוש בתורת הבעש"ט יותר על תורת האריז"ל, כי לפי האריז"ל אם רוצים לעשות יחוד צריך לכוין אחד משמות הקודש, ולמצוא בכל פרט ופרט איך מגיעים אל אותו שם קדוש על ידי צירופים ותמורות וגימטריאות וכיוצ"ב, וזהו יחוד עם המטרוניתא עצמה, אך לפי הבעש"ט עצם הדבר שמקושר במחשבתו אל דביקות הבורא ית' בשעת פעולת הדבר הגשמי, גורם לייחד את הגשמיות עם האלוקות, וזהו יחוד קוב"ה ושכינתיה.

יודע איגרת הבעש"ט: ושאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי, בזאת תדע, בעת שיתפרסם לימודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעיינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועליות כמוך ואז יכלו כל הקליפות ויהיה עת רצון וישועה. ותמהתי על זה, והיה לי צער גדול באריכות הזמן כל כך מתי זה אפשר להיות. אך ממה שלמדתי שם שלושה דברים סגולות ושלושה שמות הקדושים והם בנקל ללמוד ולפרש, ונתקרב דעתי, וחשבתי אפשר על ידי זה יוכלו גם כן אנשי גילי לבוא למדרגה ובחינה כמותי.

ומכאן אנו למדים כי עיקרו של משיח הוא ענין היחוד, וכאשר ילמדו ישראל לייחד כל מעשיהם אל האלוקות הרי זו הגאולה, כנודע שההבדל בין גולה לגאולה הוא אות אל"ף הרומז לאלופו של עולם.

ואכן תמה הבעש"ט על כך, כי הוא דבר קשה שיחיו כל ישראל תמיד בדרגה של יחוד. והשיבו לו שיש שלושה שמות. ונראה לפענ"ד שאולי אפשר לומר שכוונתו היא על השמות הקדושים אה"ייה הו"ייה אדנ"י, כי שם אה"ייה הוא אלוקות נעלמת ומופשטת, כאשר לא ירד עדיין לגרדי העולם, ואח"כ הוא שם הו"ייה שהוא המציאות שבכל דבר, ומכך נעשה התוצאה של הבריאה כפי שנראית כלפי חוץ שזהו שם אדנ"י, בסוד היה הוה ויהיה המכוונים נגד שלושה שמות אלו.

וכל דבר שאנו עושים מורכב משלושה שלבים אלו: לחשוב תחילה, ואח"כ לייצר את הדבר, ואח"כ לראות את התוצאה הדבר המוכן.

וכאשר אנו רואים לפנינו עולם ומלואו, שזהו דרגת אדנ"י, ומקשרים אותו אל הדרגות שקדמו לפניו, הרי זה היחוד של שלושת השמות הללו.

איתא בתולדות יעקב יוסף ריש פרשת שמות דף מ"א ע"ב) **יש יחודים בכל דיבורים וסיפורי גשמיים גם כן, וכמו ששמעתי בשם מורי שהוא מיוחד את עצמו עם אחותה דמטרוניתא בסיפורים גשמיים, עכד"ק.**

הנה הדרגה של 'מטרוניתא' היא כאשר ניכר בגלוי שעובדים עם הגשמיות לצורך גבוה, ואחותה דמטרוניתא נראה שהיא דרגה נמוכה וחיצונית יותר, שאין היחוד נעשה בגלוי אלא בעקיפין, כגון כשמדבר דברי חול כדי שעל ידם יתקרב אליו השומע ויוכל להשפיע עליו שישוב בתשובה.

וכן משמע בדברי **זקה"ק מקאמארא** ז"ע בספר נוצר חסד (אבות פ"ו מ"א) שכתב בזה"ל: אותיות דברים של עניני עולם הזה. ששמעתי ממורי, מייחד עצמו ומדבק עם מלכות החיצון כלי המלכות אדני, חיה שתחת אלהי ישראל (יחזקאל י, כ), שהיא אדני הפנימי הנקרא כנסת ישראל אלהי ישראל, ומלכות החיצון יש בה עוד כ"ג צרופים 'אדני' העולין מספר כ"ב אותיות, והיא חיה כ"ג שתחת אלהי ישראל, והדביקות הזה על ידי סיפורים גשמיים. והאדם יכול לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל מדריגותיו הן במעשה הן בדיבור, ולפעמים מייחד במחשבה 'לך דומיה תהלה' (תהלים סה, ב), כי גם בחינות ומדרגה הזאת יש בשכינה, ויקבל הכל בשמחה אף כשמדבר בקטנות, ויש יחודים אף בסיפורים גשמיים ובלבד שיכוין לבו באמת, ועל ידי שמדבר עם ישראל ומקשר עמם מעלה את כל הנשמות והתפלות שנאמרו בקטנות בלתי דחילו ורחימו.

ומוסיף עוד: עיין דגל מחנה אפרים, שמעתי מאבי זקני ז"ע כי כל עליות של אדם אי אפשר להיות כי אם על ידי ראשי הדור וצדיקים, הן המדות של האדם, הן התפילות והתורה שלו, והן דיבורים גשמיים שלו, הכל הצדיק מעלה לאותן אנשים הדבקים בו באמת באהבה רבה, ויש שתי בחינות, יש תלמידים שהצדיק מעלה אותן על ידי דבקות תורתו ותפילתו בהתפשטות, ויש אנשים פשוטים שאינו יכול להעלותן כי אם בשיחה שלו, על דרך ועלהו לא יבול (תהלים א', ג'), וכן כשהצדיק שומע דיבורים וסיפורים ומשים בו חיות וכח ושכליות נפלאים לעבודה, ושומע מעמד השכינה, והאיך לבקש רחמים באותה שעה על צרכי השכינה, וכל סיפורים ששומע עושה מהם קישוטי השכינה ויחודים נפלאים, מכל שכן מה שהוא מדבר ומספר בעצמו כמו שאמר מרן אלוקי על סוד ראוה מדברת עם אחד, שבכל הדיבורים יש יחודים וקישוטי השכינה, ובפרטות דיין העיר, צדיק, יזהר להעלות

מהלך בירור הניצוצות לפי האריז"ל ולפי הבעש"ט מתוך הספר "אור שבעת הימים"

נעלה וטוב ששייך לצד הקדושה שהוא לרצון ה'.

וכאשר האדם מוצא את הטוב שיש בצירוף זה, ומבטא מפיו את האותיות מתוך יראה ואהבה אלוקית, הרי זה כאילו הוליד גוף חדש מצד הקדושה, והכניס בקרבו נשמה אלוקית על ידי היראה והאהבה.

וכה כתב בספרה"ק **תולדות יעקב יוסף** (הקדמה דף ז' ע"ד): כמו שיש באדם חומר וצורה כך יש באותיות התורה חומר וצורה, כי גוף האותיות הוא החומר, ורוחניות הספירות עם אור אין סוף שבתוכו המחיה, הוא הצורה ונשמה אל האותיות, ואל זה יכוון האדם בתורתו ותפילתו, וכאשר קבלתי ממורי.

ומוסיף: כמו שכתב **חסד לאברהם** (גהר מג) מפורש זה לשונו: עיקר הכוונה, כי צריך להמשיך הרוחניות מן מדריגות עליונות אל האותיות שהוא מזכיר, כדי שיוכלו האותיות לעלות עד מדריגה העליונה לעשות שאלתו עד כאן לשונו.

וכיון שכל מהות העולמות היא אותיות, כי גשמיית העולמות הם כמו גוף שבתוכם יש נשמה אלוקית שנותן בהם חיות תמידית, נמצא שעל ידי דיבורו נבראו עכשיו אותיות חדשות עם חיות אלוקית בתוכן, ובכך העלה את כל מציאות העולמות למעלה לשרושן העליון, וגם הוא עצמו מתעלה יותר. אבל כל זמן שמציאות האותיות אין בהן משמעות טובה, הן שרויין בתוך הקליפות והחושך וההסתרה.

ונמצא כי לפי הבעש"ט, עצם הדבר שאיש ישראל עומד ומוציא מפיו תיבות ואותיות, והתיבות הללו מתבטאות בצירופי אותיות שיש להן שייכות לצד הטוב שבעולם, ובשעת הולדת התיבות שרוי האדם בדביקות אלוקית על ידי יראה ואהבה, מתעלים הדיבורים לשרושם, בבחינת העלאת הניצוצות, ולא רק האותיות מתעלות אלא גם התוכן הפנימי שבהם שמתעלה לשרושן.

ולכן, כאשר עומדין בתפילה, צריך קודם להוליד את הנשמה, לכיון את משמעות כוונת התיבה, ואח"כ יש לסלק את מחשבתו ואת כוונת התיבה ולהתדבק ב'אין' שלמעלה מהשגת השכל על ידי שמדבק עצמו בגוף צורת האותיות של התיבה שאין בה שום משמעות, ואז יוציא את האותיות מפיו ללא שום כוונה וללא שום מחשבה, אלא מתוך ציור צורת האות בדביקות, ביראה ואהבה, ובזה מוליד את הגוף של התיבה בחיבור ודביקות אלוקית, ועל ידי דיבור זה יש כח לחולל נפלאות ולברוא עולמות. אבל אם מוציא האותיות מפיו שלא מתוך חיבור ודביקות בהשי"ת, הוליד גוף מת ללא חיות אלוקית, ולא נפעל מאומה על ידי תיבה זו.

תענוג גדול למעלה, כמו בן המלך שהיה שבוי בארץ נכריה ועתה עלה ונתעלה לחיק אביו המלך, ועל ידי זה נעשה יחוד בעולמות העליונים, ונולדים מוחין חדשים, שהם שפע וחיות, היורדים ומתפשטים בכל העולמות.

מהלך בירור הניצוצות במשנת הבעש"ט

והנה כל האמור לעיל הוא סדר בירור הניצוצות והיחודים על פי תורת האריז"ל (וכפי שנתבאר בספרי החסידות), וכל זה מבואר גם במשנת הבעש"ט, אבל באופן אחר.

הבעש"ט ביאר את כל סדר ההשתלשלות, לא באופן של אורות וכלים, אלא באופן אחר של 'אותיות'.

וכבר נזכר כעין זה **בעץ חיים** (שער א ענף ד) וז"ל: **אמנם יש עוד דרך אחרת כדי להמשיך ולצייר בה הדברים העליונים, והם בחינת כתיבת צורת אותיות**, כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון, וגם תמונה זו - דבר פשוט הוא כי אין למעלה לא אות ולא נקודה, וגם זה דרך משל וציור לשכך את האוון כנוכח, ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן, **ושתי בחינות ציורים אלו, הן ציור האדם והן ציור אותיות, שתיהן מוכרחים להבין ענין האורות העליונים**, כאשר תראה ספרי הזוהר בנוים על שתי בחינות הציורים האלה. ע"כ.

כי הנה כל תיבה מורכבת משני חלקים, האחד הוא משמעות וכוונת התיבה, שזהו האור הפנימי של התיבה, והשני הוא עצם גוף האות שנחשב ככלי שבתוכו שורה האור. וכאשר האור והכוונה הפנימית מסתלק מתוך התיבות, נשאר גוף התיבה בלבד, והאותיות נפרדין זו מזו, כגון תיבת 'שולחן', הנה מהות התיבה היא משמעות השולחן שהוא דף וארבע רגלים, אך כאשר אחד שאינו מבין לשון הקודש יוציא מפיו תיבת 'שולחן', הרי זה חסר אור ומשמעות פנימית, וכאילו כל אחת מהאותיות שבתיבת 'שולחן' עומדת נפרדת לעצמה, כי כל מה שמחבר ומצרף אותן לאחדים הוא האור הפנימי שבתוכן. וכאשר ילמד ויבין לשון הקודש ויוציא מפיו תיבת 'שולחן' בדחילו ורחימו, הרי זה כמוליד גוף ומכניס נשמה בקרבו.

הכלים והניצוצות שנפלו לקליפות - על פי משנת האריז"ל, הנה בדרך הבעש"ט - הן אותיות שהצטרפו בצירוף שאינו ראוי, ולא דוקא צירוף רע (דהיינו אותיות שמבטאים ענין רע), אלא אף צירוף סתם שאינו לא לשבח ולא לגנאי הרי זה ג"כ צירוף ששייך לשבירה ואינו צירוף טוב לצורך אלוקי, וצריך להעלותו ולתקנו על ידי שמוציאים בצירוף זה שייכות אל הטוב, או שמצרפים אותו בצירוף אחר שיש בו תועלת לצורך אלוקי, כגון שרואים בזה משמעות אלוקית, או דבר

מהלך בירור הניצוצות בכתבי האריז"ל

וכדי להבין את גילוי הבעש"ט בעבודת התפילה יש להקדים ענין בירור הניצוצות הק', אשר לפי האריז"ל עיקר עמלינו בעולם הזה הוא להוציא ולברר את רפ"ח הניצוצות שנפלו בבריאה ובקליפות בעת שבירת הכלים, ועל ידי מעשינו אנו מבררים את הטוב מן הרע, עד שיתברר הרע וישאר אך טוב, ואז תבוא גאולתנו ופדות נפשינו במהרה.

וכך איתא **בעץ חיים** (שער מט פ"ה) בזה הלשון: והנה זה הגוף האמיתי שהוא מקליפת נוגה, שהוא לבוש אל הנר"ן אשר נקרא כתנות עור, להיותו כלול מטוב ורע אחר שנתערב ע"י חטא אדה"ר, צריך לבררו, והוא נעשה ע"י התורה והמצוה, וזהו כל הפעולה שעושים ישראל עד ביאת המשיח.

ופנימיות הדברים הוא, כי תחילה היה כל העולם מלא רק 'טוב' דהיינו גילוי אלוקותו ית', ולא היה שייך מציאות של 'רע' והסתר. אך באופן זה לא היה העולם יכול להתקיים, כי עולם מלשון העלם, שמציאות הבורא נעלם בו ואינו מגולה, ובאם היה מציאות הבורא נגלית בעולם היו כולם רואים שהעולם כולו מציאות אלוקית ואינו מציאות גשמיית נפרדת בפני עצמה. ובכדי שיוכל לברוא עולמות נפרדים, האציל הבורא ית' 'אורות' שיש בהם גילוי אלוקותו ית', וכן האציל 'כלים' שהם מסתירים ומעלימים על האור האלוקי, ועל ידי מציאות הכלים יוכל העולם להתקיים כדבר נפרד.

אך כיון שהיו האורות מרובים מאוד, והכלים מועטים, לא הצליחו הכלים להסתיר על האור האלוקי, ונשבר ההסתר ונתבטלו הכלים, ושביריהם נפלו למטה בעולמות ב"ע למקום הקליפות וההסתרה, והאורות נתעלו לשרושם בעולם האצילות, ובזה נתהווה מציאות מחודשת של שביר כלים שאין בהם חיות אלוקית כי אם מעט מזער, דהיינו רפ"ח ניצוצות בלבד שמקיימים אותם, ובכך התחיל להיות מציאות של הסתר בעולם. ומשביר כלים אלו נברא העולם שהוא מקום של העלם והסתרה, ומוטל עלינו לגלות את רפ"ח הניצוצות - דהיינו את החיות האלוקות שמחיה ומקיים את העולם - על ידי שנעמיק ונגלה ונברר במחשבתנו שאין שום דבר נפרד ח"ו ממציאותו יתברך והכל אלוקות מוחלטת' כי 'כולא במחשבה אתברירו' (ע"פ זוהר פקודי ח"ב רנ"ד). והיינו שהכל מתברר במחשבת האדם שמגלה במחשבתו שהכל מציאות אלוקותו ית'.

וכולא במחשבה אתברירו, שעל ידי כח המחשבה אנו מבררים ומגלים את הניצוצות שבעולם שהיו מכוסים ומוסתרים בשביר הכלים שמהם נתהווה העולם, ואנו זוכים להעלות את הניצוצות ההם לשרושם, ואז מתעורר העלאת מ"ן כי מתעורר מזה

הרה"ק רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ זי"ע ה"חווה מלובלין"

קימה בחצות הלילה

מנהג הרב הקדוש מרן מוהר"ר יעקב יצחק מלובלין זלה"ה כשהיה מכין עצמו קודם התפלה בירך על נטילת ידיים ואשר יצר ואלקי נשמה, כי היה קם ממש בחצות לילה והיה נוהג אח"כ לישן מעט, ולכן בירך אלקי נשמה קודם התפלה וברכת על נטילת ידיים היה סובר דעיקרו לתפלה, אעפ"כ לא היה מברך למנחה וערבית משום המנהג.

(זר זהב סי' ד סק"א)

קם ממתנו קודם חצות כמו חצי שעה

[אמר רבי שמעון, בשעתא דבר נש אקדים בפלגות ליליא, וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא.] שקם ממתנו קודם חצות כמו חצי שעה, וכך היה מנהג של רבינו הרב הקדוש מורינו ורבינו יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה מלובלין.

(דמשק אליעזר ח"ז דף מג ע"ב)

שינה ביום כדי שיוכל לקום בחצות לילה

לאנשים כערכינו טוב ליישן ביום איזה שעות שיהיה שינתו קלה בלילה, ויעמוד בחצות לילה להלל את קונו ובוראו במח צו ויפה, וכיון שכונתו לשמים עולה נשמתו לצרור החיים גם ביום, וכך נהגו כל רבותי הקדושים מורי מו"ה יעקב יצחק מלובלין ז"ל, ומורי אברהם יהושע העשיל ממעזיבוש, ומורי דודי רבינו צבי מזידיטשוב, ומורי רבינו נפתלי מראפטשיץ, וכל תלמידי מרן הריבש"ט, וכל שתפסו לו גסות הרוח אינו ישן ביום, שסובר שאין כמותו צדיק בעולם.

(זר זהב סי' רלט סק"א)

התפשטות הגשמיות בשעת לימוד גמרא

שמעתי בשם רבינו אלקי רבי יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין שאמר בפיו הקדוש, שאינו יודע אם הוא מקבל שכר עבור לימוד גמרא, כי הוא היה לומד לשמה באור נפלא בדביקות הבורא, בהתפשטות הגשמיות לגמרי עד שבטל במציאות מאור רוחני שהופיע הקב"ה אליו בשעת לימודו בגמרא.

(זקן ביתו פ"א מ"ג אופן יז)

עצה להינצל מהיצר הרע

שמעתי בשם רבינו איש אלקים רבינו יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין, שהיה מתנהג תמיד כשבא לו איזה פניות מיצר הרע, היה משיב לו, המתין לי עד שאקח עצה בדעתי בישוב הדעת שלי אפשר אעשה כמו שאתה רוצה, וידוע הוא למשכיל דקדושה שיצר הרע אינו יכול לסבול שום ישוב הדעת אלא דווקא רוצה לחטוף אותו ברגע אחת הכל כנודע מזה היה מציל עצמו תמיד הרב הקדוש הנ"ל מצד פניות יצר הרע.

(זקן ביתו פ"ב מ"י אופן ו)

שורש נשמת הרה"ק מלובלין

מרן אלקי רבינו מלובלין, ששורש נשמתו היה מסוף העולם ועד סופו, שורש משה רבינו ושל מרן האר"י, וזכה לרוח הקודש, שלא נראה בזמנינו כמוהו, וממרן אלקי הבעש"ט ועד ימיו, לא היה כל כך [התגלות] כמו אצלו.

(מגילת סתרים)

הרה"ק מלובלין היה שדכן באירוסיו רבינו ה'היכל הברכה'

זקיננו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ל התנצל את עצמו לפני רבינו הקדוש מלובלין שיש לו בת, שהש"ת יזמין לה שידוך טוב עבורה, והשיב לו הלא הרב מקאמאראנא יש לו בן טוב וכו' וראוי להיות חתנו.

(כתבי שם)

ישוב הדעת

שמעתי בשם רבינו איש אלקים קדוש יאמר לו רבינו יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה מלובלין, שכל ימיו, אף מנעוריו היה מתנהג תמיד, כשבא לו איזה פניות מיצר הרע, לחטוף לו באיזה עבירה, והיה בא לו בלבוש מצוה, כנודע שיחתו המקלקלת, היה משיב לו [להיצר הרע], המתן לי עד שאקח עצה בדעתי.

כל מעשיו ביחודים

העיד הקדוש מורי ורבי מוהר"ר אברהם יהושע העשיל [מאפטא], על מרן הקדוש מוהר"ר יעקב יצחק מלובלין, שמימיו לא הגביה אפילו ריסי עיניו, בלתי יחוד שמו.

(הקדמת המשניות)

תפלה שחרית כוותיקין

יזר עצמו בר ישראל בכל כחו ובכל יכולתו לבל יאחר זמן ק"ש ותפלה, אלא דווקא הוי זהיר להתפלל בזמנו, וראשית זמן הטוב בודאי בלי ספק הוא כוותיקין שמתפללים עם הנץ החמה, כנודע מרז"ל (מס' ברכות דף ט ע"ב) שמשבחים לאלו המתפללים כוותיקין, וכן שמעתי שגדולי צדיקים קדושי עליונים אפילו עתה סמוך לזמנינו היינו רבינו מרן הבעש"ט זלה"ה, ורבינו יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה מלובלין, וכיוצא בו הרבה גאוני ארץ קדושים, אלא עתה מחמת חולשת כה של בני ישראל שיש להם דחקות פרנסה ועול הגלות של התגברות הקליפות והרשעים אין להם כל כך דעת צלול להתפלל כוותיקין, כי בכל יום רובו ככולו אין להם כל כך פנאי למוד כל היום בתורה הקדושה מחמת טעם הנ"ל, לזה אין דעתם ולבם הטהור מתיישב אלא דווקא בבוקר כשקמים ממתנם אז מתחילין לשבח ולזמר בשירות ותשבחות של יוצר בראשית בפסוקי תהלים וכיוצא בהם, ואח"כ הם לומדים קצת בתורה הקדושה כל אחד כפי יכולתו, ואחר שנתיישב דעתם מגשמי

בישוב הדעת שלי, אם אתך אם לא, אפשר אעשה כמו שאתה רוצה. וידוע הוא למשכיל דקדושה, שיצר הרע אינו יכול לסבול שום ישוב הדעת, אפילו זמן מה, אלא דווקא רוצה לחטוף אותו ברגע אחת הכל, כי ישוב הדעת אין בו, [ולכן] גם לא יכול לקבל מאדם גם כן, שום ישוב הדעת, כנודע, מכל עבירות של רשעים, שהוא דוקא בחפזון, בטירוף הדעת דוקא, מזה היה מציל עצמו תמיד, הרב הקדוש הנ"ל, מצד פניות יצר הרע.

(זקן ביתו, אבות פ"ב מ"ז אופן ג, מ"י אופן ו)

כל תנועותיו ביחודים

כמו שאמר משיח למרן רבינו הקדוש הריב"ש טוב המבורא, שאלתי את פי משיח אימת אתי מר, והשיב לי בזאת תדע, בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותך החוצה מה שלמדתי אותך והשגת, ויכלו גם הם לעשות יחודים בכל דבר ארצו ובכל ההוד שבעולם ובכל תנועה, וכמו שהעיד מורי הקדוש מו"ה אברהם יהושע העשיל מאפטא, על רבינו הקדוש מו"ה יעקב יצחק מלובלין, שאפילו עפעפי עיניו, אינו מגביה בלתי יחוד שם, מכל שכן דבור ומכל שכן מעשה, וע"י צדיקים כאלו, יכלו הקליפות ויהי עת רצון.

(זהר חי ח"א דף קס"ח ע"ב)

הבלי עוה"ז אז מתחילין להיכון להתפלל לפני יוצר בראשית בשברון לבם הטהור, ובעת התפלה לבם הטהור והזך ודעתם הצלול דקדושה משמחים את כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו כנודע למשכיל דקדושה.

(זקן ביתו פ"ב מ"ד אופן ד)

שומע כרוזים של מעלה

יש בעולם העשיה הזה בחינת צדיק שיש לו מדריגות ששומע כרוזים שלמעלה, והוא כמו שהיו כמעט בדורינו רבינו אלקי רבי ר' דובער זלה"ה [המגיד ממעזריטש] ורבינו אלקי רבי ר' אלימלך [מליזענסק] זלה"ה ואחריו רבינו יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה מלובלין וכיוצא בהם. ועל צדיקים הללו כיון רבינו האר"י זלה"ה [בע"ח שער מ"ג ומ"ד פרק י"א כל ט"ז דף קט"ו ע"ב], ואמר על ידי התפלות והעבודות שעושין הצדיקים בעולם הזה מוסיפין כביכול כח ומתחדשין כח למעלה מידי יום ביומו ומאירין בעולמות עליונים אור לאין קץ וערך בכל יום נוסף על חבירו נשמה לנשמה ועל ידיהם מתחדים או"א עש"ו.

(זקן ביתו פ"ב מ"א אופן יח)

ע"י מיתוק הגבורות בא עשירות גדול

שמעתי בשם הרב הקדוש איש אלקים רבינו רבי יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין, כשנמתקו הגבורות עד שנעשין חסדים ממש, אז בא למטה עשירות גדול, ודפח"ח.

(דמשק אליעזר ח"א דף קטו ע"א)